

Попис становништва, домаћинства и станова 2011. године

Етноконфесионални и језички мозаик Србије

Др Владимир Ђурић

Клуб посланика

15.01.2015.

Правни аспекти прикупљања употребе и значаја статистичких података о националној, језичкој и верској (НЈВ) припадности становништва

Предмет и метод истраживања

- Правно регулисање, али и шири правни аспекти прикупљања, употребе и значаја статистичких података о НЈВ припадности.
- Предмет истраживања сагледан у ширем контексту прожетости и условљености целокупног правног поретка и НЈВ припадности.
- Анализа у три равни мултикултурализма: национална, језичка и верска припадност.

Предмет и метод истраживања

- Шира закључна разматрања укључују компарацију прикупљања, употребе и значаја статистичких података у све три равни посматрања да би се сагледало:
  1. Да ли су законско уређење и методолошки аспекти пописа утемељени на одговарајућим правима и слободама прокламованим Уставом и међународним актима и усклађени са њима?

Предмет и метод истраживања

2. Да ли су резултати пописа правно опредељени као услов уживања појединих права и слобода у заједници и да ли је уживање и остваривање тих права потребан и довољан услов за признавање појединих етнокултурних идентитета?
3. Да ли се у правном поретку РС попис становништва своди на статистичку нотификацију друштвене стварности, или има шири значај у погледу конституисања правно релевантне колективности?

Прикупљање статистичких података о НЈВ припадности

- Устав не спомиње попис становништва, али познаје појмове националне припадности, националне, етничке и верске посебности, састава становништва, сразмерне заступљености итд.
- Уставна слобода изражавања националне припадности и изостанак дужности изјашњавања о националној припадности (члан 47) – слобода избора и промене националне припадности.

Прикупљање статистичких података о НЈВ припадности

- Уставна слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (члан 46), омогућава и упућује на слободну употребу матерњег језика и изражавање језичког идентитета.
- Слобода вероисповести подразумева право да се остане при својој вероисповести, или да се она промени, као и да нико није дужан да се изјашњава о својој верској припадности.

Прикупљање статистичких података о НЈВ припадности

- Законска решења о прикупљању статистичких података о НЈВ припадности и методолошки аспекти пописа усклађени са наведеним слободама и доследно омогућавају самоодређење.
- Лице обухваћено пописом није дужно да се изјашњава о својој националној и верској припадности.
- Одговори отвореног типа о националној припадности, језику и вероисповести.

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Посредно и непосредно законско упућивање на резултате пописа становништва или нумеричке критеријуме као услов уживања права.
- Запошљавање у државним органима (ЗЗПСНМ, ЗДС).
- Политичка партиципација (ЗПС, ЗИНП, ЗЛИ).

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Културна самоуправа (ЗЗПСНМ, ЗНСНМ).
- Учешће у консултативним телима (ЗЛС).
- Службена употреба језика и писма (ЗЗПСНМ, ЗСУЈП).
- Употреба језика у образовању (просветни закони).
- Обавештавање (ЗРД, ЗЛС).

Резултати пописа као услов уживања права у заједници

- Оснивање цркава и верских заједница, социјална права свештеника, финансирање верских образовних установа (ЗЦВЗ).
- Случајеви у којима резултати пописа нису (ни посредно, ни непосредно) предвиђени као услов (нпр. изградња верских објеката).
- Питање хоризонталног и вертикалног ефекта остваривања права на признавање етнокултурних идентитета.
- Већа „специфична тежина” националне припадности у односу на друге видове идентитета.

Резултати пописа и правно конституисање колективних идентитета

- Нормативно предетерминисање колективних идентитета само у случају правног одређења појма националне мањине.
- Могућност самоодређења и самоконституисања колективног идентитета нормативно најдоследнија на пољу мањинског националног идентитета – посебан значај резултата пописа – тешкоће ако се у различитим контекстима врши на различит начин.

Резултати пописа и правно конституисање колективних идентитета

- Недовољна могућност правног одређења појмова језика и религије и правно релевантних дистинктивних елемената.
- Упркос томе, правно конституисање колективних језичких и верских ентитета у мањој мери почива на самосвести и подразумева израженију могућност државног признања.

Хвала на пажњи!

